

**ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΘΕΜΑ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΕΝΙΑΙΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ ΚΑΙ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ (ΟΜΑΔΑ Β΄)
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ**

Η Δημοκρατία σε διαβούλευση;

(1)Ερώτημα: Δύναται η πλειοψηφία των μελών μιας (δημοκρατικής) κοινωνίας να αποφασίσει την κατάργηση ενός ή περισσότερων (δημοκρατικών) δικαιωμάτων; Παραδείγματος χάριν την κατάργηση της ελευθερίας του Λόγου ή του συνεταιρίζεσθαι; Είναι δημοκρατική μια πολιτική οντότητα (π. χ. ένα κράτος) όταν κάνοντας χρήση της πλειοψηφίας μπορεί να περάσει από τη Δημοκρατία στην Τυραννία ή στην Ολιγαρχία;

(2)Μια πρώτη απάντηση έχει ήδη δοθεί. Μπορεί το πενήντα συν ένα (συχνά και μικρότερο ποσοστό) να εκλέγει κυβέρνηση, αλλά για την τροποποίηση του Συντάγματος απαιτείται (στην αντιπροσωπευτική δημοκρατία) η λεγόμενη «υπερπλειοψηφία». Ο Νομοθέτης προέβλεψε την ανάγκη αυξημένης πλειοψηφίας ακριβώς επειδή διείδε ως υπαρκτό τον κίνδυνο μια Δημοκρατία να οδηγηθεί σε δημαγωγία. Με λίγα λόγια, δεν είναι αντίθετο με τις δημοκρατικές ιδέες να θέτουμε περιορισμούς στην εξουσία της πλειοψηφίας να προβαίνει σε πράξεις αντίθετες με τη λειτουργία ενός δημοκρατικού συστήματος. Άλλωστε, στην Ιστορία, τα μεγάλα λόγια περί δικαιωμάτων πολλές φορές χρησιμοποιήθηκαν μάλλον για να επιβάλουν τα συμφέροντα ομάδων προνομιούχων. Ο συγγραφέας της διακήρυξης της Αμερικανικής Ανεξαρτησίας, ο Τόμας Τζέφερσον, γράφοντας πως όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται ίσοι εξαιρούσε τις γυναίκες και τους δούλους (ο ίδιος, από τους εκατοντάδες που είχε στην «ιδιοκτησία» του, απελευθέρωσε λίγο πριν τον θάνατό του μόλις πέντε). Και δεν είμαι καθόλου βέβαιος, αν για την πολιτική ισότητα των γυναικών είχαν επιλεγεί στις αρχές του αιώνα τα δημοψηφίσματα στα οποία θα ψήφιζαν οι τότε έχοντες το δικαίωμα ψήφου, δηλαδή οι άνδρες.

(3)Όπως το έχει θέσει ο κορυφαίος Αμερικανός πολιτικός επιστήμονας Ρόμπερτ Νταλ, η Δημοκρατία δεν είναι τίποτε περισσότερο και τίποτε λιγότερο από τη διαδικασία που εγγυάται την πολιτική ισότητα για κάθε μέλος μιας κοινωνίας ανεξάρτητα από την καταγωγή, το χρώμα ή τα πιστεύω καθενός - εφόσον αυτά δεν αντιβαίνουν τους ελάχιστους όρους πολιτειακής και όχι πολιτισμικής συνύπαρξης. Αλλά αυτές οι δύο έννοιες είναι ξεχωριστές και δεν είναι η πρώτη προϋπόθεση της δεύτερης όπως σκόπιμα συγχέεται στη δημόσια διαβούλευση από πολλούς στη χώρα μας. Η πολιτειακή ένταξη κάποιου ως ισότιμου μέλους μιας κοινωνίας δεν προϋποθέτει στη Δημοκρατία ούτε την πολιτισμική αφομοίωσή του με την πλειοψηφία, ούτε πολύ περισσότερο μια κοινή εθνική καταγωγή. Πρώτον, διότι το πολιτισμικά αμιγές /καθαρό ουδέποτε υπήρξε και δεύτερον, διότι ούτε το «έθνος-κράτος» προήλθε αποκλειστικά από μια πληθυσμιακή ομάδα με κοινή θρησκεία ή γλώσσα ή οτιδήποτε άλλο.

(4)Δεν μπορούμε να επιλέξουμε το πού και από ποιους θα γεννηθούμε, αλλά μπορούμε να επιλέξουμε ελεύθερα σε ποια κοινωνία θα ζήσουμε. Η πολιτισμική μας ταυτότητα είναι θέμα σύνθετο και σε μεγάλο βαθμό ανεξάρτητο από εμάς, άλλωστε ουδέποτε παραμένει σταθερή ή αναλλοίωτη. Αντίθετα, η πολιτική μας ταυτότητα, η ισότιμη πολιτειακή μας ένταξη σε μια κοινωνία είναι αυτό που διασφαλίζεται από τη Δημοκρατία, αμβλύνοντας ή εξουδετερώνοντας έτσι τις όποιες άλλες (υπαρκτές) επιμέρους διαφορές.

(Τάκης Καμπύλης-Διασκευή)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να γραφτεί η περίληψη του κειμένου σε 80-100 λέξεις.

(Μονάδες 25)

B.1. Σωστό ή λάθος βάσει του νοήματος του κειμένου.

α. Για αλλαγές στο Σύνταγμα χρειάζεται η υπερπλειοψηφία.

β. Έχει παρατηρηθεί ιστορικά διάφοροι να εκμεταλλεύονται προς όφελός τους τις δημοκρατικές ιδέες.

γ. Η πολιτειακή συνύπαρξη είναι παράγοντας της πολιτισμικής.

δ. Το έθνος-κράτος δεν πηγάζει από ένα μόνο πληθυσμιακό σύνολο.

ε. Η πολιτισμική ταυτότητα δεν μεταβάλλεται.

(Μονάδες 10)

B2.α) Το κείμενο ανήκει σε πολιτικό λόγο πειθούς ή προπαγάνδας; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας, σημειώνοντας τρία χαρακτηριστικά ανάλογα με το είδος του πολιτικού λόγου.

(Μονάδες 6)

β) Να σημειώσετε τον τρόπο ανάπτυξης της δεύτερης παραγράφου.

(Μονάδες 4)

B3. α) Να γράψετε συνώνυμα των: *οντότητα* , *υπαρκτό* , *βέβαιος* , *αναλλοίωτη* , *αμβλύνοντας*

(Μονάδες 5)

β) Να γράψετε αντώνυμα των : *κατάργηση* , *αυξημένης* , *εξαιρούσε* , *σύνθετο* , *αμβλύνοντας*

(Μονάδες 5)

B4. α) Δύναται η πλειοψηφία των μελών μιας (δημοκρατικής) κοινωνίας να αποφασίσει την κατάργηση ενός ή περισσότερων (δημοκρατικών) δικαιωμάτων; :Τι είδους ερώτηση εκφράζεται και τι ρόλο επιτελεί;

(Μονάδες 3)

β)η Δημοκρατία δεν είναι τίποτε περισσότερο και τίποτε λιγότερο από τη διαδικασία που εγγυάται την πολιτική ισότητα για κάθε μέλος μιας κοινωνίας. Να εντοπίσετε τη δευτερεύουσα αναφορική πρόταση και να χαρακτηρίσετε αν είναι επιθετική ή ελεύθερη, αιτιολογώντας την απάντησή σας.

(Μονάδες 2)

Γ.Ως μέλος της Βουλής των εφήβων εκφωνείτε μια ομιλία 500-600 λέξεων, στην οποία αναπτύσσετε τις αιτίες που εκτρέφουν στις μέρες μας τον λαϊκισμό και τονίζετε την σημασία της υγιούς πολιτικοποίησης του νέου και της συμμετοχής του στα κοινά.

(Μονάδες 40)